

Türkiye Basketbol Gençler Liginde Hücum ve Savunma Hatalarının Performansa Etkisi

The Effect of Offensive and Defensive Errors on Performance in Turkish Basketball Youth League

Erkan KONCA¹

¹Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Sivas
• erkankonca@cumhuriyet.edu.tr • ORCID > 0000-0002-5231-260X

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 27 Şubat/February 2025

Kabul Tarihi/Accepted: 12 Ağustos/August 2025

Yıl/Year: 2026 | **Cilt – Volume:** 17 | **Sayı – Issue:** 1 | **Sayfa/Pages:** 49-62

Atıf/Cite as: Konca, E. "Türkiye Basketbol Gençler Liginde Hücum ve Savunma Hatalarının Performansa Etkisi" Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 17(1), Mart 2026: 49-62.

Etik Kurul Beyanı/Ethics Committee Approval: "Araştırma için Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 17/01/2025 tarihli ve 37 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır."

TÜRKİYE BASKETBOL GENÇLER LİGİNDE HÜCUM VE SAVUNMA HATALARININ PERFORMANSA ETKİSİ

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, 2022-23 sezonunda Türkiye Basketbol Gençler Ligi'nde (BGL) play-off ve final grubu maçlarında yapılan hataların kaynaklarını belirlemek ve sayı olan/olmayan hücumlarda müsabaka sonuçlarına etki eden performans parametrelerini tespit etmektir. Çalışmada, Türkiye Basketbol Federasyonu tarafından düzenlenen BGL'nin play-off ve final maçlarının analizleri yapılmıştır. Maç görüntüleri TBF'nin YouTube kanalından temin edilmiş, sayı olan ve olmayan hücum aksiyonları manuel kodlama yöntemiyle veri setlerine dönüştürülmüştür. Bulgular, sayı olmayan hücumlarda "rebound box-out" hatalarının, sayı olan hücumlarda ise yardım ve şut savunma hatalarının maç sonucunu etkilediğini göstermektedir. Her iki hücum türünde de top kaybı, galibiyeti belirleyen en kritik faktör olarak öne çıkmıştır. Deplasman ekiplerinin daha fazla şut savunma hatası yapması, savunma stratejilerindeki yetersizlikleri ve psikolojik baskıyı yansıtmaktadır. TBSL (Türkiye Basketbol Süper Ligi) ve BGL karşılaştırmasında, TBSL'de taktiksel hatalar baskınken; BGL'de fiziksel mücadele eksiklikleri ve temel savunma hataları dikkat çekmektedir. Sonuç olarak, genç oyuncuların temel savunma becerilerini geliştirmesi, TBSL'de ise takım organizasyonu ve oyuncu kalitesinin önemi vurgulanmaktadır. Elde edilen bulgular, antrenman programları ve stratejik planlamalar için önemli öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Basketbol, Hata, İstatistiksel Analiz, Performans, Savunma Parametreleri.

THE EFFECT OF OFFENSIVE AND DEFENSIVE ERRORS ON PERFORMANCE IN TURKISH BASKETBALL YOUTH LEAGUE

ABSTRACT

This study aimed to identify the sources of errors made during play-off and final round games in the 2022–23 season of the Turkish Basketball Youth League (BGL) and to determine key performance parameters influencing game outcomes in both scoring and non-scoring offensive possessions. Match footage from the Turkish Basketball Federation's official YouTube channel was analyzed, and offensive actions were manually coded to form datasets. Results showed that rebound box-out errors were decisive in non-scoring possessions, while help defense and shot defense mistakes were influential in scoring ones. Turnovers emerged as the

most critical factor affecting success in both offensive types. Away teams committed more shot defense errors, indicating defensive strategy weaknesses and psychological pressure. A comparison between TBSL(Turkish Basketball Super League) and BGL revealed that tactical mistakes were more evident in the TBSL, whereas physical struggles and basic defensive errors were more common in the BGL. It is concluded that young players should focus on improving fundamental defensive skills and team defense, while team structure and player quality are crucial at the TBSL level. These insights can guide training programs and strategic planning for basketball development.

Keywords: Basketball, Defensive Parameters, Error, Performance, Statistical Analysis.

GİRİŞ

Spor bilimlerinde performans kavramı, özellikle son yıllarda sporcuların fiziksel, taktiksel ve zihinsel kapasitelerini ölçmede temel bir analiz alanı haline gelmiştir (Coutts, 2016). Profesyonel sporun giderek artan rekabet düzeyi, antrenman planlamasından maç stratejilerine kadar tüm unsurlarda performansa odaklı bir yaklaşımı zorunlu kılmıştır (Bishop, 2008). Bu çerçevede, kulüplerden antrenörlere, yayıncılardan sponsorlara kadar tüm paydaşlar performans kavramını kendi dinamiklerine göre değerlendirmekte ve farklı beklentiler geliştirmektedir (Andrzejewski ve ark., 2016). Performansa dair bu çok yönlü beklenti ortamı, tüm spor paydaşlarını en üst düzeye ulaşma yönünde sistematik bir gelişim sürecine zorlamaktadır.

Sportif alanda farklı paydaşların taşıdığı çeşitli beklentiler, performans kavramının çok boyutlu değerlendirilmesini ve sürekli iyileştirilmesini zorunlu kılmaktadır (Schnell ve ark., 2020). Spor ortamında düzenli fiziksel aktiviteye katılımın bireylerin psikolojik iyi oluşlarını artırdığı ve stres yönetimini desteklediği de literatürde vurgulanmaktadır (Özkan ve ark., 2026). Bununla birlikte, sporcuların psikolojik durumları, stres düzeyleri ve bilişsel yükleri performans çıktıları üzerinde belirleyici bir rol oynayabilmektedir; özellikle yoğun dijital etkileşim ve psikolojik baskı gibi faktörlerin spor performansını olumsuz yönde etkileyebileceği ifade edilmektedir (Özkan ve ark., 2026). Kulüpler, sporcular, teknik ekipler, yayıncılar ve sponsorlar açısından en üst düzeyde performans sergilenmesi ortak bir hedef haline gelmiştir (Gonçalves ve ark., 2020). Günümüzde sporcular ve spor bilimleri alanındaki bireyler için sosyal medya yalnızca bir iletişim aracı değil; aynı zamanda kimlik sunumu, taraftarlarla etkileşim ve sportif performansın görünürlüğünü artırma açısından önemli bir dijital platform haline gelmiştir (Uzun ve ark., 2025). Basketbol hem izleyici ilgisi hem de stratejik karmaşıklığı nedeniyle bu dinamik yapıya en hızlı uyum sağlayan branşlardan biri olarak öne çıkmaktadır (Conte ve

ark., 2019). Bir basketbol takımının sahada başarılı olabilmesi, yalnızca fiziksel yeterlilik değil; aynı zamanda iyi planlanmış, oyun içi kararları optimize eden karmaşık stratejik hazırlık süreçlerini de gerektirir (Štrumbelj ve Vračar, 2012).

Basketbol, sürekli gelişen yapısı ve çok boyutlu oyun dinamikleriyle, taktiksel stratejilerin maç sonucunu doğrudan etkilediği kompleks bir takım sporudur (Sampaio ve ark., 2015; Gómez ve ark., 2019; Ertetik ve ark., 2021). Oyunun temposu, top paylaşımı, savunma organizasyonu ve hücum varyasyonları gibi unsurlar, stratejik karar alma süreçlerinin başarı üzerinde belirleyici rol oynamasına neden olmaktadır (Ibáñez ve ark., 2008; Ziv ve Lidor, 2010). Bu stratejiler arasında en etkili olanlardan biri, istatistiksel analizlerdir. Basketbol sporunda, istatistiksel analizler oyunun dinamiklerini nicel olarak netleştirmek ve anlamlandırmak için yaygın biçimde kullanılmaktadır (Csataljay, 2009). Basketbolda istatistiksel analizler, oyunun niteliğini sayısal verilerle açıklığa kavuşturmak amacıyla geniş ölçüde kullanılmaktadır (Madarama, 2017). İstatistiksel performans analizleri, antrenörlerin hem kendi takımlarına ait oyun yapısını hem de rakip takımların stratejik özelliklerini objektif biçimde değerlendirmelerine olanak sağlayan güvenilir bir araçtır (Hughes ve Bartlett, 2002; Sampaio ve ark., 2006; O'Donoghue, 2014). Bu analizler, antrenman planlaması, oyuncu seçimi ve maç içi strateji geliştirme süreçlerinde bilimsel karar destek sistemi işlevi görmektedir (Lorains ve ark., 2017). Oyunla ilişkili istatistiksel verilerin sistematik olarak analiz edilmesi, antrenörlerin maç performansını belirleyen kritik unsurları daha sağlıklı yorumlamalarına katkı sağlamaktadır (Paulauskas ve ark., 2018). Uluslararası Basketbol Federasyonu (FIBA) tarafından belirlenen standartlaştırılmış performans parametreleri oyunun tamamının açıklanması ve performansın tam karşılığını açıklayamamaktadır. Sporis ve ark. (2006) tarafından yapılan araştırmada standartlaştırılmış FIBA (Uluslararası Basketbol Federasyonu) belirlenen 13 performans parametresinin (atış girişi, sayı, 2 sayı, 3 sayı, serbest atış, savunma ribaundu, hücum ribaundu, toplam ribaund, asist, top çalma, top kaybı, blok, foul) basketbol oyun yapısını tam olarak açıklamak için yeterli olmadığı ve ilave performans parametrelerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Sampaio ve ark. (2004) tarafından yapılan araştırmada geçerli performans göstergelerini bulmak için farklı performans parametrelerinin dikkate alınması gerektiğini vurgulamışlardır. Causevic (2015) tarafından yapılan bir başka araştırmada ise mevcut performans parametrelerinin yetersiz olduğu ve ilave parametrelerin eklenmesi yönünde görüş bildirmişlerdir. Csataljay ve ark. (2017) bir turnuvada tüm maçların detaylı bir şekilde analiz edilmesinin önemli performans göstergelerinin artmasına sebebiyet verdiğini belirtmişlerdir. Konca (2022), FIBA tarafından belirlenen standart performans parametrelerinin yetersiz olduğu düşüncesinden hareketle, 16 yeni performans kriteri belirleyerek yaptıkları araştırmada, müsabaka sonuçlarına etki eden faktörleri incelemiştir. Bu tür performans analizlerinin yalnızca bireysel ve takım başarısına değil, aynı zamanda liglerin ve ülkelerin basketbol gelişimine de doğrudan etki ettiği söylenebilir.

Eurolig, Eurocup ve Basketbol Şampiyonlar Ligi gibi prestiji yüksek liglerde mücadele eden Türk takımlarının başarıları, ülke basketboluna olan ilgiyi artırdığı ve liglerde örnek alınabilecek üst düzey oyuncuların yer almasına katkı sağladığı ifade edilebilir. Öte yandan, yerli oyuncuların maç başına oynama süresinin sınırlı olması, altyapı düzeyindeki gelişim süreçlerini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu bağlamda, ulusal düzeyde yapılandırılmış ve süreklilik arz eden bir oyuncu gelişim politikasının eksikliği, genç sporcuların üst düzey seviyelere ulaşmasında önemli bir engel olduğu düşünülebilir. Bu durum, oyuncu gelişim süreçlerinde yalnızca sonuç odaklı yaklaşımların baskın olduğunu göstermektedir. Basketbol performans analizinde, genellikle başarılı oyun aksiyonlarına odaklanılırken, hataların sistematik olarak incelenmesi ihmal edilmektedir. Oysaki, hataların analizi, oyuncuların karar verme süreçlerini ve teknik becerilerini geliştirmek için kritik öneme sahiptir. Özellikle genç sporcuların gelişiminde, hataların nedenlerinin belirlenmesi ve bu doğrultuda eğitim programlarının yapılandırılması, uzun vadeli başarı için temel teşkil etmektedir.

Bu araştırmada, Basketbol Gençler Ligi (BGL) play-off ve final karşılaşmalarında meydana gelen oyun içi hataların türleri ve kaynakları analiz edilerek, sayı ile sonuçlanan ve sonuçlanmayan hücumlar özelinde bu hataların maçın nihai sonucuna olan etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, performansa doğrudan etki eden kritik oyun parametreleri tespit edilerek, antrenör ve performans analistlerine stratejik karar süreçlerinde yol gösterici olabilecek bulgular sunulması hedeflenmiştir.

YÖNTEM

Bu araştırma, karşılaştırmalı betimsel tarama deseni kullanılarak yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini, Türkiye Basketbol Federasyonu'nun 2022–2023 sezonu faaliyet takviminde yer alan Erkekler Basketbol Gençler Ligi (BGL) play-off ve final grubu aşamalarında oynanan toplam 15 karşılaşma oluşturmaktadır. Örneklem grubu belirlenirken, takımlar arasındaki mücadele düzeyinin yüksek olması ve kadro yapılarının birbirine yakınlık gösterdiği düşüncesiyle play-off ve final grubu maçları araştırmaya dahil edilmiştir.

Veri Toplama ve Kodlama Süreci

Araştırmada yer alan 15 maçın video kayıtları, Türkiye Basketbol Federasyonu'nun resmi YouTube kanalından elde edilmiştir. Her maç, araştırmacı tarafından tam süreli olarak izlenmiş ve hücum aksiyonları sayı ile sonuçlanan ve sonuçlanmayan şeklinde iki ana kategoriye ayrılmıştır. Bu aksiyonlara bağlı olarak meydana gelen savunma ve hücum hataları, önceden belirlenmiş 16 performans parametresine göre manuel olarak kodlanmıştır. Kodlama formu, araştırmacının önceki tez çalışmasına ve literatürdeki benzer çalışmalara dayanarak hazırlanmıştır (Hughes

ve Franks, 2004; Bruce ve ark., 2009; Lorains ve ark., 2013). Parametrelerin tanımı, örnek pozisyonlarla birlikte önceden yapılandırılmış ve bu doğrultuda maçlar analiz edilmiştir. Analiz sürecinde ortaya çıkması muhtemel hataları asgari seviyeye indirebilmek adına kayıtlar araştırmacı tarafından iki kez izlenerek değerlendirilmiştir. Analiz sürecinde, istatistiksel değerlendirmeye dahil edilen performans parametreleri şunlardır: perdeleme hatası, hatalı yardım savunması, top kaybı (top kaybı sonrası rakip takımın sayı bulması), hatalı kat savunması, ribaunt box-out hatası, pick and roll savunma hatası, ikili sıkıştırma hatası, adam değişimi (switch) hatası, şut savunma hatası, dip kenar oyunu hataları, toplu oyuncuyu savunma hatası, faul atışları, hücum faul, hatalı yürüme, blok ve teşebbüs (sayı amacıyla yapılan atış girişimleri).

Bu süreçte kullanılan kodlama yaklaşımı, Türkiye Basketbol Federasyonu Antrenör Eğitim Programı'nda yer alan Basketbol Analiz ve Edit ders içeriğiyle uyumludur. TBF tarafından yayımlanan bu eğitim müfredatında, basketbol maçlarının video analiz yoluyla teknik ve taktik hata sınıflandırması yapılmasına ilişkin temel prensipler açıkça tanımlanmıştır (TBF Antrenör Eğitim Programı, Seviye 2 ve 3, 2023).

Dahil Edilme ve Dışlanma Kriterleri

Araştırmaya dahil edilme kriterleri şunlardır:

2022–2023 sezonu Erkekler BGL play-off ve final grubu maçları olması, maç görüntülerinin tam ve kesintisiz olarak erişilebilir olması ve maçlarda yer alan takımların tam kadro ile sahaya çıkmış olması.

Dışlanma kriterleri ise şunlardır:

Maç görüntülerinin eksik veya kalitesiz olması ve maçın tamamının analiz edilemeyecek durumda olması

Veri Analizi

Toplanan veriler, SPSS 25.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin normallik dağılımı, Shapiro-Wilk testi ile değerlendirilmiş; normallik varsayımını karşılamayan veriler için çarpıklık ve basıklık (Skewness ve Kurtosis) değerleri incelenmiştir. İki grup arasındaki karşılaştırmalar için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Ayrıca, değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Tüm istatistiksel testlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Sayı olmayan hücumların tanımlayıcı istatistikleri

Aksiyon	Maç Sonuç	Ort	S.s	p	Cohen's d
Rebound Boxout	Kazanan	3,8	2,007	0,015	0,949
	Kaybeden	5,933	2,463		
Teşebbüs	Kazanan	21,2	3,167	0,913	0,040
	Kaybeden	21	6,256		
Kaçan Turnike	Kazanan	12,2	4,263	0,789	0,099
	Kaybeden	11,733	5,147		
Faul	Kazanan	14,133	4,051	0,829	0,080
	Kaybeden	13,8	4,313		
Top Kaybı	Kazanan	14,867	3,314	0,393	0,317
	Kaybeden	16,133	4,581		

Sayı olmayan hücumlardaki oyun aksiyonlarına bakıldığında rebound box-out hatasında ($p=0,015$) kaybeden takımların ortalaması daha yüksek çıkmıştır ve anlamlı olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Teşebbüs ($p=0,913$), kaçan turnikeler ($p=0,789$), faul ($p=0,829$) ve top kaybı ($p=0,393$) faktörlerinde ise anlamlılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 2. Sayı olan hücumlarda müsabaka sonucuna etki eden faktörler

Aksiyon	Maç Sonuç	n	Ort	S.s.	p
Top Kaybı	Kazanan	11	2,909	1,814	0,357
	Kaybeden	13	3,615	1,85	
Rebound Boxout	Kazanan	13	3,462	1,898	0,144
	Kaybeden	14	4,714	2,367	
Yardım Hata	Kazanan	8	1,375	0,518	0,045
	Kaybeden	10	3	2,055	
Şut Savunma Hatası	Kazanan	15	7,667	2,992	0,014
	Kaybeden	15	11,267	4,399	
Toplu Oyuncuyu Savunma Hatası	Kazanan	15	14,133	3,833	0,930
	Kaybeden	15	14,267	4,35	
Faul	Kazanan	15	12,573	5,459	0,533
	Kaybeden	15	12,933	4,008	

Sayı olan hücumlarda gerçekleşen hataların müsabaka sonuçlarına etkisine bakıldığında yardım hatalarının ($p=0,045$) ve şut savunma hatalarının ($p=0,014$) anlamlı olduğu görülürken ($p<0,05$), top kaybı ($p=0,357$), rebound boxout ($p=0,144$), toplu oyuncuyu savunma hatası ($p=0,930$) ve faul ($p=0,533$) hatalarının anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Yardım hatası ($p=0,045$) ve **şut savunma hatası** ($p=0,014$) faktörleri, maç sonucuna anlamlı bir şekilde etki etmektedir ($p<0,05$).

Tablo 3. Müsabaka sonucuna etki eden ortak faktörler

Aksiyon	Maç Sonuç	n	Ort.	S.s.	p
Top Kaybı	Sayı Olmayan	30	15,5	3,98	0,001
	Sayı Olan	24	3,29	1,82	
Faul	Sayı Olmayan	30	13,96	4,11	0,206
	Sayı Olan	29	12,75	4,68	
Rebound Box-Out	Sayı Olmayan	30	4,86	2,45	0,227
	Sayı Olan	27	4,11	2,2	

Tablo 3'teki sonuçlara göre sayı olan ve olmayan hücumlardaki ortak olan faktörlerden top kayıplarının ($p=0,001$) anlamlı ($p<0,05$), faul ($p=0,206$) ve rebound boxout ($p=0,227$) faktörlerinin ise anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Tablo 4. Sayı olmayan hücumlarda yapılan hatalar

Aksiyon	n	maks.	Ort.	S.s.
Ribaunt Boxout	30	12	4,86	2,41
Hücum Faul	10	4	2	0,89
Blok	9	1	1	0
Teşebbüs	30	31	21,1	4,79
Kaçan Turnike	30	19	11,96	4,57
Faul	30	20	13,96	4,04
Top Kaybı	30	23	15,5	3,91

Sayı olmayan hücumlara ilişkin bulgulara göre yoğun olarak yapılan hatalar sırasıyla top kaybı ($15,50 \pm 3,91$), faul ($13,96 \pm 4,04$), kaçan turnike ($11,96 \pm 4,57$) ve teşebbüs ($21,10 \pm 4,79$) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 5. Sayı olan hücumlarda yapılan hatalar

Aksiyon	n	Maks.	Ort.	S. s.
Screen	5	3	1,6	0,80
Top Kaybı	24	9	3,29	1,79
Rebound Boxout	27	10	4,11	2,16
Pick & Roll Hatası	13	5	1,61	1,14
2-3'lü Sıkıştırma	7	4	1,57	1,05
Yardım Hat	18	8	2,27	1,69
Şut Savunması	30	20	9,46	4,05
Toplu Oyuncuyu Savunma Hatası	30	26	14,2	3,96
Faul	30	23	12,33	5,06

Tablo 5'teki sonuçlara göre, sayı olan hücumlarda yapılan en yoğun hatalar sırasıyla toplu oynama savunması (ort=14,20 $\pm$ 3,96), faul (ort=12,33 $\pm$ 5,06) ve şut savunması (ort=9,46 $\pm$ 4,05) olarak belirlenmiştir.

Tablo 6. Ev sahibi ve deplasmanda sayı olmayan hücumların tanımlayıcı bilgileri

Aksiyon	Maç Sonuç	n	Ort	S.s.	p
Rebound Boxout	Ev Sahibi	15	4,73	3,28	0,772
	Deplasman	15	5	1,3	
Teşebbüs	Ev Sahibi	15	20,47	4,86	0,486
	Deplasman	15	21,73	4,96	
Kaçan Turnike	Ev Sahibi	15	12,4	4,03	0,618
	Deplasman	15	11,53	5,3	
Faul	Ev Sahibi	15	13	4,65	0,203
	Deplasman	15	14,93	3,36	
Top Kaybı	Ev Sahibi	15	14,53	4,24	0,188
	Deplasman	15	16,46	3,58	

Tablo 6'daki sayı olmayan hücumların sonuçlarına bakıldığında rebound boxout (p=0,772), teşebbüs (p=0,486), kaçan turnike (p=0,618), faul (p=0,203) ve top kaybı (p=0,188) hatalarında ev sahibi ve deplasman takımları aralarında fark bulunmamıştır (p>0,05).

Tablo 7. Ev sahibi ve deplasmanda sayı olan hücumlar

Aksiyon	Maç Sonuç	n	Ort	S.s.	p
Top Kaybı	Ev Sahibi	10	2,5	1,17	0,072
	Deplasman	14	3,85	2,03	
Rebound Boxout	Ev Sahibi	13	4,61	2,63	0,261
	Deplasman	14	3,64	1,69	
Yardımlı Hata	Ev Sahibi	11	2,45	2,06	0,605
	Deplasman	7	2,00	1,15	
Şut Savunma	Ev Sahibi	15	7,86	3,02	0,031
	Deplasman	15	11,06	4,54	
Toplu Oyuncuyu Savunma Hatası	Ev Sahibi	15	14,6	4,89	0,595
	Deplasman	15	13,8	3,05	
Faul	Kazanan	14	11,92	4,25	0,366
	Kaybeden	15	13,53	5,06	

Tablo 7’de yer alan sayı ile sonuçlanmayan hücumlara ilişkin bulgulara göre; top kaybı ($p = 0,072$), ribaunt box-out hatası ($p = 0,261$), yardımcı savunma hatası ($p = 0,605$), toplu oyuncuyu savunma hatası ($p = 0,595$) ve faul ($p = 0,366$) değişkenlerinde ev sahibi ve deplasman takımları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0,05$). Sadece şut savunma hatasında anlamlı bir fark gözlemlenmiştir ($p = 0,031$; $p < 0,05$).

Tablo 8. Periyotlara göre sayı olan ve olmayan hücumlar

Hata Türü	P	
	Sayı Olmayan Hücum	Sayı Olan Hücum
Rebound Box-Out	0.978	0.678
Teşebbüs	0.837	0.698
Kaçan Turnike	0.960	0.904
Faul	0.525	0.831
Top Kaybı	0.390	0.534

Tablo 8’deki sonuçlara göre hem sayı olan hem de sayı olmayan hücumlarda periyotlara göre belirlenen hatalar bakımından fark bulunmamıştır ($p > 0,05$).

TARTIŞMA

Bu araştırmada, Türkiye Basketbol Federasyonu Erkekler Basketbol Gelişim Ligi (BGL) playoff ve final grubu maçlarında yapılan hücum ve savunma hatalarının maç sonuçlarına etkisi incelenmiştir. Bulgular, belirli hata türlerinin galibiyet veya mağlubiyet üzerinde anlamlı etkiler yarattığını ortaya koymuştur.

Sayı olmayan hücumlarda rebound box-out hataları ($p=0,015$), kazanan ve kaybeden takımlar arasındaki belirleyici unsurlardan biri olmuştur (Tablo 1). Bu hata türünün kaybeden takımlarda daha sık görülmesi, genç oyuncuların pozisyon alma ve temaslı mücadele gibi savunma becerilerinde gelişim ihtiyacını göstermektedir. Literatür, savunma ribauntlarının galibiyetle güçlü ilişkisini desteklemektedir (Karipidis ve ark., 2001; Ibáñez ve ark., 2008; Almas, 2015). Özellikle genç yaş gruplarında, fiziksel mücadele gerektiren bu alanlarda eksiklikler daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır (Şenol, 2017).

Sayı olan hücumlarda ise yardım hatası ($p=0,045$) ve şut savunma hatası ($p=0,014$) maç sonucunu etkileyen önemli faktörlerdendir (Tablo 2). Savunma organizasyonu ve bireysel pozisyon bilgisinin eksikliği bu hataların kaynağını oluşturmakta, bu da oyun içi savunma koordinasyonunun gelişime açık bir alan olduğunu göstermektedir (Hughes ve Franks, 2004; Sampaio ve ark., 2006). Benzer şekilde, başarı düzeyi yüksek takımların daha düşük savunma hatası oranına sahip olduğu önceki çalışmalarla da ortaya konmuştur (Csataljay ve ark., 2009; Madarame, 2017).

Her iki hücum türünde anlamlı bulunan top kaybı ($p = 0,001$), maç sonuçlarını etkileyen en belirgin hata türüdür (Tablo 3). Kaybeden takımların top kaybı oranlarının daha yüksek olması, topa sahip olma ve baskı altında karar verme becerilerinin henüz yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir. Özellikle yüksek baskı altında oynanan playoff maçlarında top kaybının etkisi daha da artmaktadır (Teramoto ve Cross, 2010; Štrumbelj ve Vračar, 2012). Ayrıca, Lorains ve ark. (2013) tarafından vurgulandığı gibi karar verme süreçleri, elit sporcularda başarıyı belirleyen en önemli faktörler arasında yer almaktadır. Bununla birlikte, maçın farklı periyotlarında yapılan hücum hatalarının anlamlı bir fark göstermemesi, bu tür hataların oyun geneline yayıldığını ve genç oyuncuların performans istikrarı konusunda gelişime açık olduğunu göstermektedir ($p > 0.05$; Tablo 8).

Fauller ve toplu oyuncuyu savunma hataları, sıklıkla gözlemlenmesine rağmen istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$; Tablo 7). Bu durum, bu tür hataların maç sonucuna doğrudan değil, oyunun temposuna ve psikolojik akışına dolaylı yoldan etki ettiğini düşündürmektedir (Causevic, 2015). Genç oyuncuların faul kontrolü ve birebir savunmadaki pozisyon alma becerileri hâlâ gelişim sürecindedir (Sampaio ve Janeira, 2003).

Sayı olmayan hücumlara ilişkin ev sahibi ve deplasman takımları arasında anlamlı bir farkın bulunmaması, bu hata türlerinin saha faktörlerinden çok bireysel teknik beceriler ve karar verme süreçleriyle ilişkili olduğunu göstermektedir (Tablo 6). Özellikle genç yaş gruplarında bu tür hataların saha avantajından bağımsız olarak yüksek düzeyde gerçekleşmesi, oyuncuların henüz yeterli taktiksel olgunluğa ulaşmadığını ortaya koymaktadır. Nitekim Sampaio ve Janeira (2003), genç basketbolcuların oyun içi karar verme becerilerinin henüz gelişim aşamasında olduğunu ve bu durumun performansa doğrudan yansıdığını belirtmiştir. Ayrıca, iç saha avantajının savunma gibi kolektif yapılara daha fazla katkı sunduğu; bireysel teknik hatalarda ise bu etkinin sınırlı kaldığı literatürde vurgulanmaktadır (Lorenzo ve ark., 2013). Deplasman takımlarının şut savunma hatalarının iç saha takımlarına göre anlamlı biçimde daha fazla olması ($p=0,031$), deplasman baskısının genç oyuncular üzerindeki etkisini yansıtmaktadır (Tablo 7 ve 8). İç saha avantajının hem fiziksel hem de psikolojik olarak oyuncular üzerinde olumlu etkiler yarattığı daha önceki araştırmalarda da belirtilmiştir (Gómez ve ark., 2021; Chao ve ark., 2024).

Konca (2022) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, Türkiye Basketbol Süper Ligi 2018-19 sezonu maçlarında sayı ile sonuçlanmayan hücumlarda müsabaka sonucuna etki eden en önemli faktörlerin perdeleme (screen), şut savunması, toplu oyuncuyu savunma hatası ve fauller olduğu belirlenmiştir. Sayı ile sonuçlanan hücumlarda ise top kaybı, faul, şut teşebbüsü ve kaçan turnikelerin en belirleyici faktörler olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde, Basketbol Gençler Ligi'nde (BGL) sayı ile sonuçlanan hücumlarda en yaygın yapılan hatalar toplu oyuncuyu savunma hatası, faul ve şut savunması olarak tespit edilirken, sayı ile sonuçlanmayan hücumlarda ise ribaunt-boxout, şut teşebbüsü, kaçan turnikeler ve fauller en sık rastlanan hatalar olarak öne çıkmıştır.

TBSL ve BGL arasındaki farklar, oyuncuların deneyim düzeyleriyle doğrudan ilişkilidir. TBSL'de daha çok taktiksel hatalar (top kaybı, perdeleme, şut savunması) ön plana çıkarken, BGL'de fiziksel mücadeleye dayalı hatalar (rebound, box-out, kaçan turnike) daha yaygındır. Bu farklılık, genç sporcularda temel fiziksel becerilerin geliştirilmesi gerektiğini; üst seviye liglerde ise oyun bilgisi ve taktiksel disiplinin belirleyici olduğunu göstermektedir. Nitekim yapılan araştırmalar, tecrübeli basketbolcuların çevresel ipuçlarını daha etkili algılayarak oyun içi davranışlarını bu bilgilere göre uyarlayabildiklerini ve bu sayede tecrübesiz oyunculara kıyasla daha yüksek performans sergilediklerini ortaya koymaktadır (Aglioti ve ark., 2008; Sampaio ve ark., 2015).

İki ligin karşılaştırılması sonucunda; TBSL'de oyun okuma, pozisyon bilgisi ve taktiksel organizasyon becerileri ön plana çıkarken, BGL'de fiziksel mücadele, savunma sertliği ve bitiricilik gibi alanların daha belirgin olduğu görülmektedir. Bu farklılık, oyuncuların yaş ve deneyim düzeylerine bağlı olarak hata türlerinin ve oyun içi davranışların farklılaştığını göstermektedir. Tecrübeli oyuncular daha çok

taktiksel karar hataları yaparken, genç oyuncuların bireysel savunma ve fiziksel temas gerektiren durumlarda zorlandığı anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda, genç sporculara yönelik antrenman içeriklerinin yalnızca temel teknik becerilere değil, aynı zamanda savunma ribaundu, top kontrolü, baskı altında karar verme ve oyun içi farkındalık gibi alanlara odaklanması gerekmektedir. Ayrıca, hücumda doğru şut seçimi ve savunmada etkili yardımlaşma gibi oyun bilgisi gerektiren becerilerin erken yaşta kazandırılması, ilerleyen dönemlerde daha gelişmiş ve disiplinli bir oyun anlayışının temellerini oluşturacaktır.

SONUÇ

Bu çalışma, Basketbol Gençler Ligi'nde mücadele eden genç oyuncuların maç içerisindeki hata türlerinin hücum verimliliği ve maç sonucuna olan etkilerini ortaya koymuştur. Bulgular, özellikle top kaybı, şut savunma hatası ve rebound box-out eksikliklerinin, BGL'deki galibiyet ve mağlubiyet ayrımında belirleyici faktörler arasında yer aldığını göstermiştir.

Top kaybı, BGL oyuncularını için en kritik hata türü olarak öne çıkarken, şut savunmasında yapılan bireysel hatalar da galibiyet üzerinde anlamlı bir etki yaratmıştır. Rebound box-out hatalarının sıklığı, genç sporcuların savunma pozisyon alma, temaslı oyun becerileri ve fiziksel yeterliliklerinde gelişime açık alanlar bulunduğunu işaret etmektedir. Özellikle deplasman takımlarında şut savunma hatalarının artması ise, iç saha avantajının genç oyuncular üzerinde daha belirgin bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Bu sonuçlar, BGL'de yer alan sporcuların yalnızca teknik ve oyun bilgisi açısından değil, aynı zamanda fiziksel yeterlilik, savunma konsantrasyonu ve karar verme becerileri bakımından da hedefe yönelik antrenmanlara ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Genç oyuncuların gelişimini destekleyecek, hata azaltımına odaklı, bireysel savunma ve oyun içi doğru karar verme yetilerini artıran antrenman yaklaşımlarının yapılandırılması önem arz etmektedir.

Sınırlılıklar

Çalışmanın sınırlılıkları, analizlerin yalnızca belirli bir sezonun playoff ve final grubu maçlarıyla sınırlı olması ve oyuncuların yaş, pozisyon ve oyun içi rol gibi demografik özelliklerine göre ayrı analiz yapılmamış olmasıdır. Bu sınırlılıklar, sonuçların genellenebilirliğini kısıtlayabilir. Gelecek araştırmalarda daha geniş örneklem grupları, bireysel performans analizleri ve ligler arası da uzun süreli karşılaştırmalar ile bu eksikliklerin giderilmesi önerilmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Makalenin yazarları arasında, çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

- Aglioti, S., Cesari, P., Romani, M., & Urgesi, C. (2008). Action anticipation and motor resonance in elite basketball players. *Nat. Neurosci.* 11, 1109–1116.
- Almas, S. P. (2015). Analysis of game-related statistics which discriminate between winning and losing in Brazilian professional basketball. *Revista Brasileira de Educação Física e Esporte*, 29(4), 551–558.
- Andrzejewski, M., Chmura, J., Pluta, B., & Kasprzak, A. (2012). Analysis of motor activities of professional soccer players. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 26(6), 1481–1488. <https://doi.org/10.1519/JSC.0b013e-318231ab4c>
- Bishop, D. (2008). An applied research model for the sport sciences. *Sports Medicine*, 38(3), 253–263. [10.2165/00007256-200838030-00005](https://doi.org/10.2165/00007256-200838030-00005)
- Bruce, L., Farrow, D., Raynor, A., & May, E. (2009). Notational analysis of skill expertise differences in netball. *International Journal of Performance Analysis of Sport*, 9, 245–254.
- Causevic, D. (2015). Game Related Statistics That Discriminate Winning and Losing Teams From The World Championships In Spain In 2014. *Homosporticus*, 17(2), 16–19.
- Chao, Y., Zhang, K., & Zhang, M. (2024). *Analyzing the impact of the home-away effect on game outcomes: Evidence from the Chinese Basketball Association*. In Proceedings of the 2024 International Conference on Sports Technology and Performance Analysis (pp. 184–191). ACM. <https://doi.org/10.1145/3723936.372396>
- Conte, D., Favero, T. G., Lupo, C., Francioni, F. M., Capranica, L., & Tessitore, A. (2015). Time-motion analysis of Italian elite women's basketball games: Individual and team analyses. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 33(1), 247–254.
- Csataljay, G., O'Donoghue, P., Hughes, M., & Dancs, H. (2009). Performance indicators that distinguish winning and losing teams in basketball. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 9(1), 60–66. <https://doi.org/10.1080/24748668.2009.11868464>
- Ertetik, G., Durmuş, T., Erdeviciler, Ö., & Ersöz, G. (2021). Basketbolun Değişen Oyun Yapısı: NBA ve EuroLeague Örnekleri. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 81–95. <https://doi.org/10.47778/ejsse.907049>
- Gómez-Ruano, M., Pollard, R., & Lago-Peñas, C. (2021). *Home advantage in sport: Causes and the effect on performance*. Routledge.
- Gonçalves, B., Coutinho, D., Travassos, B., Folgado, H., Caixinha, P., & Sampaio, J. (2018). Speed synchronization, physical workload and match-to-match performance variation of elite football players. *Plos One*, 15(8), e0237216. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0200019>
- Hughes, M. D., & Bartlett, R. M. (2002). The use of performance indicators in performance analysis. *Journal of Sports Sciences*, 20(10), 739–754. <https://doi.org/10.1080/026404102320675602>
- Hughes, M., & Franks, I. (2004). *Notational analysis of sport: Systems for better coaching and performance in sport*, Routledge.
- Ibáñez, S. J., Sampaio, J., Feu, S., Lorenzo, A., Gómez, M. A., & Ortega, E. (2008). Basketball game-related statistics that discriminate between teams' season-long success. *European Journal of Sport Science*, 8(6), 369–372. <https://doi.org/10.1080/17461390802261470>
- Karipidis, A., Fotinakis, P., Taksildaris, K., & Fatouros, J. (2001). Factors characterizing a successful performance in basketball. *Journal of Human Movement Studies*, 41(5), 385–397.
- Konca, E. (2022). *Basketbolda maç analizi yeni yaklaşımlar*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Lorains, M., Ball, K., & MacMahon, C. (2013). Performance analysis for decision making in team sports. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 13(1), 110–119. <https://doi.org/10.1080/24748668.2013.11868635>
- Lorenzo, A., Gómez, M. Á., Ortega, E., Ibáñez, S. J., & Sampaio, J. (2010). Game related statistics which discriminate between winning and losing under-16 male basketball games. *Journal of Sports Science & Medicine*, 9(4), 664–668.
- Madaram, H. (2017). Game-related statistics which discriminate between winning and losing teams in asian and european men's basketball championships. *Asian Journal of Sports Medicine*, In Press(In Press). <https://doi.org/10.5812/asjsm.42727>

- O'Donoghue, P. (2014). *An Introduction to performance analysis of sport (1st ed.)*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315816340>
- Özkan, R., Akar, Ö. O., Uzun, R. N., İmamoğlu, O., Kımıl, K., & Yılmaz, N. H. (2026). An examination of the effects of athletes' social media addiction and sports burnout levels on their emotional commitment to their teams. *International Journal of Disabilities Sports and Health Sciences*, 9(1), 11–23.
- Özkan, R., Yılmaz, C., Uzun, R. N., Bayraktaroğlu, S., Akar, Ö. O., Öz, F., Çiçekli, A., et al. (2026). *Effects of wrestling training on psychological well-being, anxiety, and resilience in adolescent boys*. BMC Psychology, 14, 239. <https://doi.org/10.1186/s40359-026-03962-3>
- Passos, P., Araújo, D., & Volossovitch, A. (2013). *Performance analysis in team sports*. Routledge.
- Paulauskas, R., Masiulis, N., Vaquera, A., Figueira, B., & Sampaio, J. (2018). Basketball game-related statistics that discriminate between European players competing in the NBA and in the Euroleague. *Journal of Human Kinetics*, 65(1), 225–233. <https://doi.org/10.2478/hukin-2018-0049>
- Sampaio, J., & Janeira, M. (2003). Statistical analyses of basketball team performance: understanding teams' wins and losses according to a different index of ball possessions. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 3(1), 40–49. <https://doi.org/10.1080/24748668.2003.11868273>
- Sampaio, J., Godoy, S. I., & Feu, S. (2004). Discriminative Power of Basketball Game-Related Statistics by Level of Competition and Sex. *Perceptual and Motor Skills*, 99(3), 1231–1238. <https://doi.org/10.2466/pms.99.3f1231-1238>
- Sampaio, J., Janeira, M., Ibáñez, S., & Lorenzo, A. (2006). Discriminant analysis of game-related statistics between basketball guards, forwards and centres in three professional leagues. *European Journal of Sport Science*, 6(3), 173–178. <https://doi.org/10.1080/17461390600676200>
- Sampaio, J., McGarry, T., Calleja-González, J., Jiménez Sáiz, S., Schellingi del Alcázar, X., & Balciunas, M. (2015). Exploring game performance in the national basketball association using player tracking data. *Plos One* 10:e0132894. [10.1371/journal.pone.0132894](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0132894)
- Schnell, A., Mayer, J., Diehl, K., Zipfel, S., & Thiel, A. (2020). Giving everything for athletic success! – Sports-specific risk factors for eating disorders in elite athletes. *Journal of Sports Sciences*, 38(17), 1987–1994. DOI: 10.1016/j.psychsport.2013.10.012
- Sporiš, G., Šango, J., Vučetić, V., & Mašina, T. (2006). The latent structure of standard game efficiency indicators in basketball. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 6(1), 120–129. <https://doi.org/10.1080/24748668.2006.11868360>
- Štrumbelj, E., & Vračar, P. (2012). Simulating a basketball match with a homogeneous Markov model and forecasting the outcome. *International Journal of Forecasting*, 28(2), 532–542. [10.1016/j.ijforecast.2011.01.004](https://doi.org/10.1016/j.ijforecast.2011.01.004)
- Şentuna, M. (2018). Türkiye Erkekler Basketbol Süper Liginde 2014-2017 yılları arasında oynanan play off maçlarındaki bazı değişkenlerin kazanma ve kaybetmeye olan etkilerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 219–224. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000367
- Teramoto, M., & Cross, C. L. (2010). Relative importance of performance factors in winning nba games in regular season versus playoffs. *Journal of Quantitative Analysis in Sports*, 6(3). <https://doi.org/10.2202/1559-0410.1260>
- Türkiye Basketbol Federasyonu. (2023). *Eğitim kurulu talimatı*. <https://www.tbf.org.tr/egitim-kurulu/talimat>
- Uzun, R. N., Yamak, B., Erail, S., & Orhan-Akar, Ö. (2025). An investigation of media usage purposes and social media addiction levels of faculty of sport sciences students. *Journal of ROL Sport Sciences*, 6(2), 300–313. <https://doi.org/10.70736/jrolss.1759>
- Yanar, Ş. (2017). *Basketbolda hızlı hücumun müsabaka üzerine etkisi ve bu etkiye savunma ribaundu ve top çalma tekniklerinin aracılık rolü* [Doktora tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi], Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Ziv, G., Lidor, R., & Arnon, M. (2010). Predicting team rankings in basketball: The questionable use of on-court performance statistics. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 10(2), 103–114. <https://doi.org/10.1080/24748668.2010.11868506>